

Opleiding en certificering van sociaal tolken en vertalers in Vlaanderen

AGENTSCHAP
INTEGRATIE &
INBURGERING

Inhoud

1. VOOR WIE IS DEZE TEKST BEDOELD?	3
2. WIE ZIJN WIJ?	3
3. SITUERING EN HISTORIEK	4
4. SOCIAAL TOLKEN EN VERTALEN VANDAAG	5
Wat, voor wie en waarom?	5
Sociaal tolken	6
Inschakeling van een sociaal tolk.....	6
Deontologie sociaal tolken.....	6
Sociaal vertalen.....	7
Inschakeling van een sociaal vertaler.....	7
Deontologie sociaal vertalen.....	7
5. OPLEIDINGS- EN CERTIFICERINGSTRAJECT	8
Opleidingen sociaal tolken en vertalen	8
Taaltest	8
Infodag	8
Basisopleiding	9
Basisopleiding sociaal tolken.....	9
Basisopleiding sociaal vertalen.....	9
Proeven voor sociaal tolken en vertalen.....	10
Testcentrum sociaal tolken en vertalen.....	10
Certificeringsproef sociaal tolken	10
Wat wordt getest?.....	10
Wie beoordeelt?	11
Hoe wordt getest?.....	11
Eindoordeel.....	12
Certificeringsproef sociaal vertalen	13
Wat wordt getest?.....	13
Hoe wordt getest?.....	13
Wie beoordeelt?	14
Eindoordeel.....	15
Klachtencommissie.....	15
Permanente vorming	15
6. CONTACTEER ONS	16

1.

Voor wie is deze tekst bedoeld?

Deze voorstellingstekst is bedoeld voor professionals die willen weten hoe het kwaliteits-traject sociaal tolken en vertalen in Vlaanderen wordt georganiseerd.

- Aan welke kwaliteitseisen moet een sociaal tolk of sociaal vertaler voldoen?
- Hoe zit de opleiding in elkaar?
- Wat wordt getest met de certificeringsproef?
- Wat is de waarde van het certificaat?

Op dat soort vragen wil deze voorstelling een antwoord geven.

Deze tekst wordt uitgegeven in het Nederlands, Engels en Frans.

2.

Wie zijn wij?

Het Agentschap Integratie & Inburgering heeft de opdracht om het sociaal tolken en vertalen in Vlaanderen te versterken.

- We bieden inhoudelijke ondersteuning op het vlak van sociaal tolken en vertalen.
- We zijn erkend als het Vlaamse opleidings- en testcentrum sociaal tolken en vertalen.
- We treden op als expertisecentrum sociaal tolken en vertalen

Vanaf 1 januari 2015 hoort Kruispunt Migratie-Integratie bij het Agentschap Integratie en Inburgering. Het Agentschap ondersteunt het Vlaams integratiebeleid. Je vindt in het Agentschap alle diensten voor integratie, inburgering, sociaal tolken en vertalen (behalve de diensten in de steden Gent en Antwerpen).

3.

Situering en historiek

België is een **federale staat met drie officiële talen**:

1. Ongeveer zestig procent van de bevolking spreekt Nederlands. Nederlands is de officiële taal in Vlaanderen en een van de twee officiële talen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
2. Veertig procent spreekt Frans. Het is de officiële voertaal in Wallonië, en een van de twee officiële talen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
3. Minder dan een procent van de Belgen spreekt Duits, in de Oostkantons.

De culturele en linguïstische diversiteit van het land heeft geleid tot een complex politiek systeem van drie gemeenschappen (de Vlaamse, Franse en de Duitstalige) en drie gewesten (het Vlaamse, Waalse en het Brusselse).

De gemeenschappen zijn bevoegd voor het onthaal en de integratie van personen met een migratieachtergrond.

Vanuit die opdracht organiseert de Vlaamse Gemeenschap het sociaal tolken en vertalen in Vlaanderen.

Een korte historiek van het sociaal tolken en vertalen

• Tweede helft 20ste eeuw:

- De nood aan taalbijstand laat zich voelen naarmate meer migranten arriveren. In eerste instantie worden **gelegenheidstolken** ingeschakeld. Dat zijn landgenoten of familieleden van de nieuwkomers, die al een mondje Nederlands spreken.
- Naast tolk- en vertaalhulp voor rechtszaken en asielprocedures, is er gaandeweg ook nood aan taalbijstand in de sociale sector. Zo ontstaat het concept 'sociaal tolken en vertalen'.

- **Eind 20ste eeuw:** de eerste **sociaal tolk- en vertaaldiensten** ontstaan om te voldoen aan de nood aan een gestructureerd en professioneel aanbod van sociaal tolken en vertalers. Die diensten verzamelen en distribueren opdrachten voor hun netwerk van tolken en vertalers.

- **2004:** in opdracht van de Vlaamse overheid wordt een **centraal opleidings- en testcentrum voor sociaal tolken en vertalen** opgericht. Dat heeft als doelstelling de sector verder te professionaliseren, door kandidaat-sociaal tolken en sociaal vertalers op te leiden en te certificeren.

- **2009:** het **Vlaamse integratiedecreet** regelt en beschrijft de sociaal tolk- en vertaalsector in Vlaanderen. Dat decreet bepaalt dat tolk- en vertaaldiensten aanvragen van hulp- en dienstverleners moeten uitbesteden aan gecertificeerde tolken en vertalers als die voorhanden zijn.

- **2015:** de sociaal tolk- en vertaaldiensten en het centrale opleidings- en testcentrum maken deel uit van het nieuwe Vlaams Agentschap Integratie en Inburgering.

4.

Sociaal tolken en vertalen vandaag

Wat, voor wie en waarom?

Het Vlaamse integratiedecreet definieert het sociaal tolken en vertalen als volgt:

- *“Sociaal tolken is een instrument dat de mondelinge communicatie ondersteunt van de gebruikers met anderstalige cliënten door de mondelinge boodschap volledig en getrouw om te zetten uit een brontaal naar een doeltaal.”*
- *“Sociaal vertalen is een instrument dat de schriftelijke communicatie ondersteunt van de gebruikers met anderstalige cliënten, door de geschreven boodschap volledig en getrouw om te zetten uit een brontaal naar een doeltaal.”*

Met ‘gebruikers’ worden voorzieningen en openbare besturen bedoeld.

Sociaal tolken en vertalen gebeurt inderdaad in opdracht van een voorziening of overheid, een hulpverlener of ambtenaar.

Het heeft telkens twee **hoofddoelstellingen**:

- Iedere burger, ook wie onvoldoende Nederlands spreekt, toegang geven tot sociale en openbare dienst- en hulpverlening.
- Iedere burger, ook wie onvoldoende Nederlands spreekt, in staat stellen zijn rechten uit te oefenen en zijn plichten na te komen.

Wie kan een beroep doen op sociaal tolken en vertalers? Het gaat om Vlaamse voorzieningen en openbare besturen uit **deze sectoren**:

- openbare dienstverlening
- tewerkstelling
- gezondheidszorg
- geestelijke gezondheidszorg
- onderwijs
- welzijn
- sociale huisvesting
- onthaal en integratie
- opvang asielzoekers

Sociaal tolken en sociaal vertalen zijn dus duidelijk omschreven activiteiten. Vallen **niet** onder de noemer sociaal tolken / sociaal vertalen:

- intercultureel bemiddelen
- tolken en vertalen in gerechtszaken,
- tolken en vertalen in asielprocedures
- tolken en vertalen in conferenties.

Sociaal tolken

Setting van een sociaal tolk

Sociaal tolken worden ingezet bij gesprekken tussen een hulpverlener of ambtenaar en een anderstalige cliënt.

Dit tolkgesprek verloopt meestal **consecutief**, slechts uitzonderlijk wordt er simultaan getolkt.

Er zijn **diverse vormen** van sociaal tolken:

- Afstandstolken (via telefoon of webcam)
- Tolken ter plaatse
- Groepstolken

Deontologie sociaal tolken

Sociaal tolken zijn gebonden aan een **deontologische code**.

Iedere tolk stelt zich bij het begin van elk gesprek aan alle deelnemende partijen voor. Hij legt daarbij de deontologische principes uit waaraan hij zich hoort te houden.

Dit zijn de **belangrijkste principes** van de deontologische code van het sociaal tolken:

Discretie

De tolk springt steeds discreet om met alle informatie die hij tijdens het tolkgesprek of in het kader van zijn opdracht verwerft. De tolk is in elk geval, ongeacht waar hij tolkt en voor welke partijen, gebonden door discretieplicht en in sommige gevallen ook door een beroepsgeheim.

Neutraliteit

De tolk stelt zich steeds volkomen neutraal (onpartijdig) en objectief op, zowel vóór, tijdens als na de opdracht.

Volledigheid

De tolk heeft de plicht alles wat door de partijen wordt gezegd volledig en getrouw te tolken zonder iets toe te voegen, weg te laten of te wijzigen.

Transparantie

De tolk heeft de plicht de partijen inzicht te verlenen in alles wat hij doet of zegt. Zo zal de tolk het altijd melden wanneer hij afwijkt van wat de partijen zeggen om te reageren op een rechtstreekse vraag, te verwijzen naar de deontologie of om verduidelijking te vragen.

Professionele houding

De tolk gedraagt zich altijd professioneel en behandelt de partijen met respect. De tolk brengt de partijen op de hoogte van zijn rol als tolk en is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de prestatie.

Sociaal vertalen

Setting van een sociaal vertaler

De sociaal vertaler vertaalt:

- **informatieve documenten:** Nederlandstalige teksten van overheidsinstanties of sociale voorzieningen, voor hun anderstalig cliënteel of doelpubliek.
- **officiële documenten:** rechtsgeldige documenten voor de overheidsinstanties of voorzieningen. Die officiële vertalingen moeten doorgaans gelegaliseerd worden op de rechtbank.

Deontologie sociaal vertalen

Sociaal vertalers zijn gebonden aan een **deontologische code**.

Dit zijn de **belangrijkste principes** van de deontologische code van het sociaal vertalen:

Discretie

De vertaler springt steeds discreet om met alle informatie die hij tijdens het uitvoeren of in het kader van een vertaalopdracht verwerft. De vertaler is in elk geval, ongeacht wat en voor wie hij vertaalt, gebonden door discretieplicht en in sommige gevallen ook door een beroepsgeheim.

Neutraliteit

De vertaler stelt zich steeds volkomen neutraal (onpartijdig) en objectief op tijdens het uitvoeren van een vertaalopdracht.

Volledigheid

De vertaler heeft de plicht alles volledig en getrouw om te zetten zonder iets toe te voegen, weg te laten of te wijzigen in de boodschap.

Transparantie

De vertaler vermeldt elke duiding van de vertaler op een transparante manier in zijn vertaling. De vertaler meldt de sociaal vertaaldienst moeilijkheden met specifieke terminologie (ook woordspelingen).

Professionele houding

De vertaler waakt voortdurend over de kwaliteit van zijn werk, houdt zich aan de gemaakte afspraken en gedraagt zich altijd professioneel tegenover de vertaaldienst.

5.

Opleidings- en certificeringstraject

Een kandidaat kan het certificaat sociaal tolk of certificaat sociaal vertaler op twee manieren behalen.

1. *Kandidaten die nog niet de nodige competenties hebben* (ze volgden nooit een relevante opleiding, of hebben onvoldoende of geen ervaring als sociaal tolk / vertaler): zij kiezen het best voor een **opleidingstraject**.
Er worden basisopleidingen sociaal tolken en sociaal vertalen georganiseerd.
Daarna legt de kandidaat een certificerings-proef af.

2. *Kandidaten met eerder verworven kwalificaties of competenties*: zij hebben niet altijd nood aan een bijkomende opleiding.
Kandidaten met dit profiel kunnen daarom meteen een certificeringsproef afleggen.

Hieronder leest u meer over de opleidingstrajecten en de certificeringsproeven voor sociaal tolken en sociaal vertalers.

Opleidingen sociaal tolken en vertalen

Het opleidingstraject voor sociaal tolken en vertalen verloopt in drie stappen:

1. **Taaltest Nederlands**
2. **Infodag**
3. **Basisopleiding**

Taaltest

Vóór een kandidaat-sociaal tolk / vertaler aan het opleidingstraject begint, moet hij in een **taaltest** aantonen dat hij het Nederlands minstens op het **B2-niveau** van het ERK (Europees Referentiekader voor talen) beheerst. Dat niveau is noodzakelijk om deel te nemen aan het traject. Vrijstellingen voor de test zijn in bepaalde gevallen mogelijk.

Infodag

Daarna volgt de kandidaat een **infodag**. Die geeft hem een duidelijk beeld van het beroep (bijvoorbeeld competenties, statuten), de toekomstperspectieven (bijv. verloning, werkzekerheid), hoe je het certificaat behaalt, enz. Op basis van die informatie beslist de kandidaat of hij interesse heeft in het beroep en welk traject het best bij hem past.

Jaarlijks organiseert het opleidingscentrum sociaal tolken en vertalen een twintigtal infodagen waar beide beroepen worden voorgesteld.

Basisopleiding

Basisopleiding sociaal tolken

De kandidaat-sociaal tolk stroomt door naar de **basisopleiding sociaal tolken**.

Het opleidingscentrum organiseert die in samenwerking met de Vlaamse masteropleidingen in het tolken. Het zet eigen docenten in (gecertificeerde sociaal tolken met ervaring) en docenten uit de masteropleidingen.

De basisopleiding telt in totaal 130 lesuren en bestaat uit **twee modules** van respectievelijk 49 en 81 lesuren.

Tijdens de laatste drie lesuren van module 1 leggen deelnemers een test af. Alleen wie daarvoor slaagt, kan doorstromen naar module 2.

Elk jaar organiseert het opleidingscentrum tien instapmomenten voor de eerste module en drie voor de tweede module.

De opleiding is **'taalvrij'**. Dat betekent dat de basisopleiding geen taalopleiding is. Alle lessen worden in het Nederlands gegeven. Het doel is taalvrije competenties bij te brengen die nodig zijn om te tolken. Er wordt zoveel mogelijk voor gezorgd dat een kandidaat-sociaal tolk een taalpartner heeft (een deelnemer met naast het Nederlands dezelfde tolktaal), zodat feedback over de vreemde taal door peer review mogelijk is.

De inhoud van de opleiding is volledig gestoeld op de vier kerncompetenties van een sociaal tolk die vastgelegd zijn in de Standaard: dat is het competentieprofiel waarin de Vlaamse overheid alle te beheersen competenties, succescriteria en kennisvereisten opsomt, evenals een aantal richtlijnen voor de beoordeling.

In module 1 wordt aan de basis gewerkt: tolktechnieken, notitietechniek, deontologie, formuleervaardigheid en terminologie.

Module 2 bouwt verder op die basis met praktische oefeningen en rollenspelen. Daarnaast wordt gewerkt aan de kennis van de sociale sector. Kandidaten worden bovendien continu voorbereid op de certificeringsproef sociaal tolk. Ook een oefensessie maakt deel uit van deze module: een gedetailleerde toelichting van de certificeringsproef, waarbij wordt geoefend met realistisch testmateriaal.

Basisopleiding sociaal vertalen

De kandidaat-sociaal vertaler stroomt door naar **de basisopleiding sociaal vertalen**. Het opleidingscentrum organiseert die tweemaal per jaar, in samenwerking met de Vlaamse masteropleidingen in het vertalen. Het zet daarbij eigen docenten in en docenten uit de masteropleidingen.

De opleiding telt in totaal 70 uren. Ze is verdeeld in **twee modules**:

- een module van 28 lesuren (uitsluitend contacturen)
- een module van 42 lesuren (waarvan 12 contacturen en 30 uren afstandsonderwijs).

De opleiding is **'taalvrij'**. Dat betekent dat de basisopleiding geen taalopleiding is. Alle lessen worden in het Nederlands gegeven. Het doel is taalvrije competenties bij te brengen die noodzakelijk zijn om te vertalen. Er wordt zoveel mogelijk voor gezorgd dat een kandidaat-sociaal vertaler een taalpartner (deelnemer met naast het Nederlands dezelfde vertaaltaal) heeft, zodat feedback over de vreemde taal door peer review mogelijk is.

De inhoud van de opleiding is volledig gestoeld op de vier kerncompetenties van een sociaal vertaler, die vastgelegd zijn in de *Standaard*: het competentieprofiel waarin de Vlaamse overheid alle te beheersen competenties, succescriteria en kennisvereisten opsomt, evenals een aantal richtlijnen voor de beoordeling.

In module 1 wordt aan de basis gewerkt: vertaalwetenschap, vertaalproces, deontologie, vertaaltechnologie en terminologie.

Module 2 bouwt verder op die basis door middel van vertaalopdrachten met coaching, zelfevaluatie en *peer review*. Daarnaast wordt gewerkt aan de kennis van de sociale sector. Kandidaten worden bovendien continu voorbereid op de certificeringsproef sociaal vertaler. Ook een oefensessie maakt deel uit van deze module: een gedetailleerde toelichting van de certificeringsproef, waarbij wordt geoefend met realistisch testmateriaal.

Proeven voor sociaal tolken en vertalen

Testcentrum sociaal tolken en vertalen

Het testcentrum sociaal tolken en vertalen organiseert sinds 2004 certificeringsproeven voor verschillende tolktalen en vertaalrichtingen. Het geeft voorrang aan die tolktalen en vertaalrichtingen waar vraag naar is bij de tolk- en vertaaldiensten. Jaarlijks kan het testcentrum zo'n honderdzestig kandidaten uitnodigen voor een tolkproef en tachtig kandidaten voor een vertaalproef.

Bij certificeringsproeven voor sociaal tolken ligt het gemiddelde slaagpercentage op 30 procent. Bij de certificeringsproeven voor sociaal vertalen is dat iets lager, namelijk 26 procent.

Wie een certificeringsproef heeft afgelegd, kan daarna tijdens een feedbackgesprek zijn proef inkijken en zich laten adviseren over verdere stappen.

Kandidaat-sociaal tolken krijgt ook vooraf de kans om in een begeleidingsgesprek advies in te winnen over hun slaagkansen bij de proef.

Certificeringsproef sociaal tolken

Wat wordt getest?

Een certificeringsproef sociaal tolken gaat na of een kandidaat beschikt over de kerncompetenties en kennisvereisten zoals beschreven in de *Standaard*.

Een sociaal tolk moet over deze vier **kerncompetenties** beschikken:

1. gesproken boodschappen verwerken
2. gesproken boodschappen reproduceren
3. handelen volgens de deontologie
4. omgaan met deontologische conflicten

Een sociaal tolk heeft kennis van het B2-niveau van het Europees Referentiekader voor Talen¹ voor het begrijpen en spreken van het Nederlands en van een vreemde taal.

¹ Meer informatie zie http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/cadre1_en.asp

Wie beoordeelt?

De certificeringsjury bestaat uit drie of vier personen.

Er zijn altijd **twee beoordelaars** die de kandidaat beoordelen op het vlak van **Nederlands, deontologie en tolktechnieken**.

Een van deze beoordelaars functioneert als voorzitter en zorgt ervoor dat de testprocedure correct wordt nageleefd.

Een of twee beoordelaars evalueren de **vreemde taal**. Voor courante vreemde talen zijn er telkens twee juryleden vereist: Bosnisch-Servisch-Kroatisch, Deens, Duits, Engels, Frans, Italiaans, Pools, Portugees, Russisch, Spaans, Standaard Arabisch, Standaard Chinees en Turks. Voor de minder courante vreemde talen zit er slechts één persoon in de jury.

Hoe wordt getest?

Een certificeringsproef bestaat uit vier proefonderdelen: een **kennistest Nederlands**, een **kennistest vreemde taal** en **twee rollenspelen**.

Kennistest Nederlands/vreemde taal

Tijdens een kennistest gaan we na of taalvaardigheid van de kandidaat in het Nederlands en in de vreemde taal voldoet aan het Europese B2-niveau voor begrijpen en spreken.

De kandidaat krijgt tijdens een kennistest een **geluidsfragment** te horen over een thema dat verband houdt met de sociale sector waarin een sociaal tolk werkt. Daarover krijgt hij zes inhoudelijke vragen. Vooral zijn **begrip** wordt getest.

Daarnaast wordt de kandidaat beoordeeld op **spreekvaardigheid**: hij moet een reeks **prenten beschrijven** die een tafereel afbeelden dat eveneens verbonden is aan de sociale sector.

Een kandidaat slaagt voor een kennistest als hij slaagt voor beide onderdelen.

Rollenspelen

In een rollenspel wordt een reële tolksituatie in de sociale sector in Vlaanderen nagebootst. Een Nederlandstalige hulpverlener/gebruiker voert een gesprek met een anderstalige cliënt in een relevante sociale context. De kandidaat treedt op als tolk.

De anderstalige cliënt wordt gespeeld door een gecertificeerde sociaal tolk (bij niet courante talen) of door de assessor vreemde taal (als er twee assessoren zijn of als er geen gecertificeerde sociaal tolk beschikbaar is).

Beschrijving van een rollenspel

- Het rollenspel handelt over een relevant **thema uit de sociale sector** waarin een sociaal tolk werkt.
- Het duurt ongeveer **15 minuten**.
- Het bevat een aantal woordenschatproblemen. De jury beoordeelt hoe de kandidaat omgaat met de vertaling van **algemene woordenschat**, **specifieke woordenschat**, **acroniemen** en **idiomatische uitdrukkingen**.

- Het test of een kandidaat de **deontologische principes** kent en toepast
- De hulpverlener/gebruiker en cliënt lokken in het rollenspel **deontologische conflicten** uit, waarmee de tolk op een gepaste manier moet omgaan.
- Het bevat een **boodschap van ongeveer twee minuten** die de kandidaat consecutief moet tolken.

Het rollenspel test dus **alle vier de kerncompetenties**, en controleert opnieuw het **B2-niveau voor beide talen**.

De kandidaat mag tijdens het rollenspel geen gebruik maken van hulpmiddelen als woordenlijsten of woordenboeken, maar mag wel aantekeningen maken met pen en papier.

De kandidaat slaagt voor een rollenspel als hij slaagt voor alle vier de kerncompetenties en als hij het B2-niveau haalt voor beide talen.

Eindoordeel

Als een kandidaat slaagt voor alle vier de proefonderdelen en als hij de proef binnen de tijd van 90 minuten kan afwerken, dan is hij **geslaagd** voor de certificeringsproef. Hij krijgt dan het **certificaat sociaal tolk**.

Het certificaat wordt telkens uitgereikt voor één talencombinatie. Het gaat steeds om de combinatie Nederlands + een vreemde taal. Een kandidaat kan het certificaat behalen voor verschillende tolktalen.

Elke gecertificeerde sociaal tolk kan zich laten opnemen in het **Vlaams Register voor sociaal tolken** dat ter beschikking staat van alle Vlaamse sociaal tolk- en vertaaldiensten. Op 15 oktober 2014 waren 382 certificaten opgenomen in het Vlaams Register voor sociaal tolken.

Als een kandidaat niet geslaagd is voor een van de vier proefonderdelen, dan is hij **niet geslaagd** voor de hele proef.

Kandidaten kunnen herkansen tijdens **een herexamen**. Ze kunnen daarbij **vrijstellingen** krijgen voor bepaalde proefonderdelen. Iedere kandidaat mag twee certificeringsproeven per jaar per talencombinatie afleggen.

Alle onderdelen van de proef worden digitaal opgenomen. Ook de rollenspelen worden op video vastgelegd. Een kandidaat die een herexamen wil afleggen, kan dus eerst het **geluids- en videomateriaal** van zijn proef komen inkijken en daarover advies inwinnen bij een begeleider.

Certificeringsproef sociaal vertalen

Wat wordt getest?

Een certificeringsproef sociaal vertalen gaat na of een kandidaat beschikt over de kerncompetenties en kennisvereisten zoals beschreven in het competentieprofiel sociaal vertaler.

Een sociaal vertaler moet over deze vier **kerncompetenties** beschikken:

1. geschreven boodschappen verwerken
2. geschreven boodschappen reproduceren
3. handelen volgens de deontologische code
4. werken met relevante software en internet

De sociaal vertaler heeft kennis van het C1-niveau van het Europees Referentiekader voor Talen² voor het lezen en schrijven van (afhankelijk van de vertaalrichting) het Nederlands of een vreemde taal.

Hoe wordt getest?

Een certificeringsproef bestaat uit drie proefonderdelen: een **vertaaltoets**, een **toets begrijpend lezen** en een **kennistoets over de deontologische code**.

Vertaaltoets

Tijdens de vertaaltoets gaan we na of de kandidaat deze drie competenties beheerst:

- geschreven boodschappen reproduceren
- handelen volgens de deontologie
- werken met relevante software en internet

De kandidaat vertaalt drie of vier documenten. De bronteksten zijn authentiek en contextueel relevant: ze worden daadwerkelijk in de sociale sector gebruikt en vertaald.

De kandidaat legt de vertaaltoets af op een computer. Hij kan allerlei hulpmiddelen gebruiken zoals woordenboeken, terminologielijsten, internet. Hij mag geen gebruik maken van gsm, e-mail en sociale netwerken.

Een kandidaat **slaagt** voor de vertaaltoets als hij de bronteksten in de gekozen vertaalrichting correct, getrouw en volledig omzet in de doeltaal, en als hij de opdracht binnen de 120 minuten volledig afwerkt.

Toets begrijpend lezen

Tijdens de toets begrijpend lezen gaan we na of de kandidaat **geschreven boodschappen kan verwerken**.

De kandidaat leest een tekst in de brontaal en beantwoordt daarna tien meerkeuzevragen. De tekst is authentiek, handelt over een onderwerp uit de sociale sector en is op het Europese C1-niveau van het Europees Referentiekader voor Talen geschreven.

Het gebruik van hulpmiddelen is niet toegestaan tijdens dit onderdeel.

² Meer informatie zie http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/cadre1_en.asp

Kennistoets deontologische code

Tijdens de Kennistoets deontologische code toetsen we of de kandidaat kan **handelen volgens de deontologie van het sociaal vertalen**.

De kandidaat lost twee casussen op en geeft in het Nederlands een schriftelijke motivering van de keuzes die hij gemaakt heeft.

De kandidaat kan tijdens dit onderdeel de deontologische code en de werkafspraken voor sociaal vertalen raadplegen.

De kandidaat **slaagt** voor dit onderdeel als hij de deontologische code correct toepast en de werkafspraken naleeft.

Wie beoordeelt?

Elk proefonderdeel wordt apart beoordeeld door een of twee beoordelaars. Ze worden per proefonderdeel geselecteerd op basis van hun expertise ter zake. Ze vellen onafhankelijk van elkaar een oordeel.

Vertaaltoets

Het proefonderdeel 'vertaaltoets' wordt bij courante talen door twee beoordelaars beoordeeld. Bij niet-courante talen doen we een beroep op één beoordelaar.

De beoordeling van de vertaaltoets verloopt in twee **fases**:

1. Eerste lezing: beoordeling van de **taalvaardigheid** door beoordelaars die in de **doeltaal** het niveau van moedertaalspreker hebben of benaderen.

De beoordelaars gaan na of de vertaling voldoet aan het vereiste Europese C1-niveau van het ERK.

2. Tweede lezing: beoordeling van **vertaalvaardigheden** door beoordelaars die in de **doeltaal en in de brontaal** het niveau van moedertaalspreker hebben of benaderen.

De beoordelaars gaan na of elke vertaling een getrouwe, volledige en correcte weergave is van de brontekst.

De kandidaat **slaagt** voor de vertaaltoets als alle beoordelaars bij beide lezingen onafhankelijk van elkaar het oordeel 'geslaagd' vellen.

Toets begrijpend lezen en kennistoets deontologische code

Een medewerker van het testcentrum verbetert de toets begrijpend lezen en de kennistoets deontologische code. De **slaagdrempel** is telkens bepaald op **70%**.

Eindoordeel

Een kandidaat is **geslaagd** voor de certificeringsproef als hij slaagt voor de drie proefonderdelen. Hij krijgt dan het **certificaat sociaal vertaler**.

Het certificaat wordt uitgereikt voor één vertaalrichting. Het gaat steeds om de combinatie Nederlands + een vreemde taal. Een kandidaat kan het certificaat behalen voor verschillende vertaalrichtingen en voor meerdere vertaaltalen.

Elke gecertificeerde sociaal vertaler kan zich laten opnemen in het **Vlaams Register voor sociaal vertalen** dat ter beschikking staat van alle Vlaamse sociaal tolk- en vertaaldiensten. Op 15 oktober 2014 waren 131 certificaten opgenomen in het Vlaams Register voor sociaal vertalen.

Als een kandidaat niet slaagt voor een van de drie proefonderdelen, dan is hij **niet geslaagd** voor de hele proef.

Kandidaten kunnen herkansen met een **herexamen**. Ze kunnen daarbij **vrijstellingen** krijgen voor bepaalde proefonderdelen. Iedere kandidaat heeft het recht op drie certificeringsproeven in dezelfde vertaalrichting.

Een kandidaat die een herexamen wil afleggen, kan eerst zijn **dossier en beoordelingswijzers** komen inkijken. Tijdens dat inkijkmoment kan hij advies inwinnen van een begeleider over de stappen hij het best kan zetten voordat hij een herexamen aflegt.

Klachtencommissie

Is een kandidaat het na een certificeringsproef sociaal tolken of vertalen niet eens met de beoordeling van de jury, dan kan hij een herziening aanvragen via de klachtencommissie. Die vraag moet hij duidelijk motiveren en beargumenteren.

Als de klachtencommissie de klacht aanvaardt, dan herevalueert de klachtencommissie of een externe jury de proef, en wordt een nieuw en onafhankelijk oordeel geveld.

Permanente vorming

Een sociaal tolk die het certificaat heeft behaald, moet blijven werken aan zijn expertise. Daarom biedt het opleidingscentrum sociaal tolken ook 'permanente vorming' aan. Daarvoor werkt het samen met docenten van master-tolkopleidingen in Vlaanderen en met experts uit de gezondheidszorg en inburgeringssector. De vormingen zijn gratis.

De gecertificeerde sociaal tolken hebben de keuze uit deze vormingen:

1. Lang consecutief tolken
2. Fluistertolken
3. Algemene gezondheidszorg
4. Geestelijke gezondheidszorg
5. Inburgering
6. Coping
7. Stemtraining

Contacteer ons

Wilt u meer weten? Neem contact op met **info@sociaaltolkenenvertalen.be**

Colofon

© Agentschap Integratie en Inburgering / Kruispunt Migratie-Integratie.
Februari 2015

Vanaf 1 januari 2015 hoort Kruispunt Migratie-Integratie bij het Agentschap Integratie en Inburgering. Het Agentschap ondersteunt het Vlaams integratiebeleid. Je vindt in het Agentschap alle diensten voor integratie, inburgering, sociaal tolken en vertalen (behalve de diensten in de steden Gent en Antwerpen). We blijven zorgen voor een kwaliteitsvolle dienstverlening. Meer info: www.integratie-inburgering.be en www.kruispuntmi.be.

Contact

Kruispunt Migratie-Integratie / Agentschap Integratie en Inburgering
Vooruitgangstraat 323 bus 1
1030 Brussel

T 02 205 00 50 - F 02 205 00 60

Werking sociaal tolken en vertalen:

- info@sociaaltolkenenvertalen.be
- www.sociaaltolkenenvertalen.be

Algemeen:

- www.kruispuntmi.be
- info@kruispuntmi.be

Layout: www.commsa.be

V.u.: Leen Verraest, Agentschap Integratie en Inburgering, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel